

MÜZELERİN EĞİTİM AMAÇLI KULLANIMI KAPSAMINDA ADAY TARİH ÖĞRETMENLERİNİN JANDARMA MÜZESİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

THE VIEWS OF CANDIDATE HISTORY TEACHERS ABOUT THE USE OF
MUSEUMS FOR EDUCATIONAL PURPOSES, ACTIVITIES IN THE MUSEUM
AND THE GENDARMERIE MUSEUM.

Araştırma Makalesi

Gülay GÜNGÖR ATIK¹ Hamza KELEŞ²

Makale gönderim tarihi 16 Ağustos 2019

Makale kabul tarihi 28 Ağustos 2019

Özet

Bu çalışmanın amacı aday tarih öğretmenlerinin müzelerin eğitim amaçlı kullanımı, müzede gerçekleştirilen etkinlikler ile Jandarma Müzesine dair görüşlerini incelemektir. Müzecilik anlayışındaki değişim müzenin eğitim işlevini ön plana çıkarmıştır. Müzeler her türlü eğitim kademesinde öğrenme ve öğretme amacıyla kullanılabilirler. Bu çalışma, nitel bir araştırmadır. Araştırmada kullanılan çalışma grubu 2016-2017 eğitim öğretim yılında Ankara'da bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinde Tarih Öğretmenliği bölümü beşinci sınıf öğrencileridir. Araştırmada katılımcılara müze gezisi sırasındaki duygu ve düşüncelerini, müze eğitimine yönelik tutumları ve Jandarma müzesine ait sorular yöneltilmiştir. Çalışma sonucunda öğretmen adayları; müze eğitiminin gerekliliğini, kalıcı öğrenmeye katkıları, Jandarma Müzesinin tarih öğretiminde etkili bir şekilde kullanılacak kapsamlı bir müze olduğunu, müzede yaptırılan etkinliklerin geziyi eğlenceli ve kalıcı hale getirdiğini, ilk kez askeri bir müze ile karşılaşmalarına rağmen bu müzelerle ilgili olumlu düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Müze, müze eğitimi, Jandarma müzesi, tarih öğretimi

Abstract

The aim of this study is to examine the views of candidate history teachers about the use of museums for educational purposes, activities in the museum and the Gendarmerie Museum. The change in the understanding of museology has brought the educational function of the museum to the forefront. Museums can be used for teaching and learning at all levels of education. This study is a qualitative research. The study group used in the research is the fifth grade students in the Department of History Teaching in the Faculty of Education of a public university in Ankara in the 2016-2017 academic year. The participants were asked about their feelings and thoughts during the museum visit, their attitudes towards museum education and the questions of the Gendarmerie Museum. As a result of the study, prospective teachers; the necessity of museum education, their contribution to lasting learning, the Gendarmerie museum is a comprehensive museum that can be used effectively in history teaching, the activities made in the museum make the trip fun and lasting, even though they met with a military museum for the first time they expressed their positive thoughts about these museums.

Keywords: Museum, museum education, Gendarmerie museum, history teaching

¹ Gazi Üniversitesi, Orta öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Tarih Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi, gulela@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4470-9076

² Prof. Dr. Gazi Üniversitesi, Orta öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, hkeles@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8739-1619

GİRİŞ

Uluslararası Müzecilik Konseyi'ne göre Müze; toplumun ve onun gelişiminin hizmetinde, kamuya açık, eğitim, çalışma ve haz amacıyla insanlığın ve etrafındakilerin somut ve soyut mirasını toplayan, muhafaza eden, araştıran, ileten ve sergileyen, kar amacı gütmeyen kalıcı bir kuruluştur. Müzelerin geçmişine bakılacak olursa, altında koleksiyonculuğun yattığı görülür. Günümüze dek değişik coğrafyalarda ve dönemlerde var olan uygarlıkların oluşturdukları kültürlerin özelliklerini yansıtan, ait oldukları uygarlığın yaşam biçiminin önemli kanıtları olan ve ait olduğu dönemin estetik beğenisini yansıtan özenle toplanmış nesnelere saklandığı yerlerdir müzeler. Günümüzde ise, müzeler farklı eğitim ortamı olarak çağdaş eğitimi önemseyen ülkelerin en çok yararlandığı kurumlar olmuştur. Müzecilik anlayışında eğitim işlevi ön plana çıkmıştır. Müzelerin odağı koleksiyondan iletişime doğru yön değiştirmeye başlamıştır (Hooper-Greenhill,1996). Bu kapsamda ülkemizdeki müzecilik anlayışı da değişmiş müzelerin eğitim amaçlı kullanımı konusu gündeme gelmiştir.

Türkiye'de Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı olan müzeler, genellikle arkeoloji müzeleridir. Bunun yanı sıra diğer kurumlara bağlı ve farklı olan müze türleri de vardır. Cumhurbaşkanlığı'na Bağlı Müzeler (Ankara - Atatürk'ün Mekânı Müze Köşk), Genelkurmay Başkanlığı'na Bağlı Müzeler (Ankara - Anıtkabir), Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Müzeler (Ankara - 100. Yıl Kız Teknik Öğretim Müzesi), Tarım ve Orman Bakanlığı'na Bağlı Müzeler (Ankara - Atatürk Evi), MTA Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Müzeler (Ankara - MTA Tabiat Tarihi Müzesi), Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Müzeler (Ankara - Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu Müzesi), TRT'ye Bağlı Müzeler (Ankara - TRT Müzesi ve Ulusal Kurtuluş Sergisi), Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Müzeler (Ankara - T.C. Ziraat Bankası Müzesi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne Bağlı Müzeler (Ankara - ODTÜ Müzesi), Ankara Üniversitesi'ne Bağlı Müzeler (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi "Oyuncak Müzesi"), Gazi Üniversitesi'ne Bağlı Müzeler (Ankara - Eğitim-Der Eğitim Özel Müzesi, Ankara - Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi), Hacettepe Üniversitesi'ne Bağlı Müzeler (Ankara - Mehmet Akif Ersoy Müze Evi), Özel Müzeler (Ankara - Beypazarı Kültür ve Tarih Müzesi, Ankara - Hacı Bayram Camii, İstanbul - Tekel Müzesi, Erzincan Kemaliye Ocak Köyü Özel Müzesi, Karabük Kardemir Demir Çelik Müzesi) gibi.

Müze denilince dikkate alınması gereken bir başka nokta da, müzelerin sergileme biçimleri ile kendiliğinden gelen müze ziyaretçileri arasında ister istemez bir ilişkinin doğmuş olmasıdır. Bu ilişki içinde, ziyaretçilerin yaşları ve ilgi alanlarına göre kendiliğinden bir öğrenme durumu oluşmuştur. Ancak geride bıraktığımız 20. yy.ın içinde, müzeler halka daha da yakınlaşmış, toplumun özellikle de çocukların eğitimine doğrudan hizmet veren bir kurum niteliğine bürünmüştür. Müzenin eğitimsel işlevi artık müze galerilerinde kendiliğinden oluşan bir durum olmaktan çıkmış, müzelerin bünyelerinde oluşturdukları eğitim birimlerinin programları ve müze-okul işbirliğinin sonucu olarak eğitime yaratıcı bir değer katmıştır (Önder, Abacı, Kamaraj, 2009).

Müzecilik anlayışındaki değişim askeri müzelere de yansımış Kültür Bakanlığı ile askeri kurumlar arasındaki görüşmeler neticesinde askeri müzelere ait yönetmelik güncellenerek askeri müzelerin de eğitim amaçlı kullanımına başlanmıştır. Ankara'da bulunan Jandarma Müzesi bulunduğu konum itibarıyla ulaşım imkânlarının kısıtlı olması, Askeri bir birlik içinde yer alması, tanıtım faaliyetlerinin azlığı ve çevresinde çok bilinen bir yer olmaması sebebiyle eğitim amacıyla kullanımı kısıtlı müzeler arasında yer almaktadır. Aslında Jandarma Müzesi birinci sınıf askeri müze kapsamındadır ve tarih öğretiminde pek çok konunun öğretiminde rahatlıkla kullanılabilir özelliktedir.

Müzeler sınıf dışı tarih öğretimi için olmazsa olmaz unsurlardan biridir. Bu nedenle eğitim amaçlı müze kullanımı kapsamında aday tarih öğretmenlerinin Jandarma Müzesi ile ilgili görüşlerinin araştırılacağı bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Aday tarih öğretmenlerinin;

1. Tarih öğretiminde müze kullanımı ile ilgili düşünceleri nelerdir?
2. Jandarma Müzesinin fiziki yapısı hakkındaki görüşleri nedir?
3. Jandarma Müzesinin beğendiği bölümleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
4. Jandarma Müzesini diğer müzelerden ayıran özellikler hakkındaki görüşleri nelerdir?
5. Jandarma Müzesini ziyaretinde kazandığı deneyimler nelerdir?
6. Jandarma Müzesinin tarih öğretiminde kullanımı ile ilgili görüşleri nelerdir?

7. Jandarma müzesinin kalıcı öğrenme açısından öğrenciye sağlayacağı katkılar hakkındaki görüşleri nelerdir?
8. Müze ziyareti sırasındaki etkinlikler hakkındaki görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışma, nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür. Başka bir deyişle nitel araştırma, teori oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım, 1999). Nitel araştırmanın en önemli bileşenini "nitel veri" oluşturmaktadır. Nitel veri, belirli amaçlar doğrultusunda, doğal ortamda, gözlem ve görüşme gibi çeşitli teknikler yoluyla elde edilen ve kişilerin olaylara ilişkin algı ve düşüncelerini içeren her türlü bilgidir (Leech & Onwuegbuzie, 2007). Bu haliyle nitel verinin nicel araştırmalarda yapıldığı gibi sayılara indirgenmesi amaçlanmaz. Nitel veri ile araştırmacı, araştırılan konu hakkında okuyucuya betimsel ve gerçekçi bir resim sunmayı amaçlamaktadır. Bu nedenle nitel verinin ayrıntılı ve belirli bir derinliğe sahip olması büyük önem taşımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme (convenience sampling) kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örneklem, çalışmaya hız ve pratiklik kazandırması, ayrıca katılımcılar alan gezisine götürüldüğü için maliyetin dikkate alınması (Yıldırım ve Şimşek, 2006) bakımından tercih edilmiştir. Çalışma grubu Ankara'da bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Tarih Öğretmenliği Bölümünde beşinci sınıf düzeyinde okuyan 18 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılardan 8'i kadın 10'u erkektir. Katılımcıların isimlerinin saklı tutulması için kodlama yapılmıştır. Örneğin, ÖE2 kodu, erkek öğretmen adayları içerisinde ikinci sırada yer alan öğretmen adayını temsil etmektedir, ÖK7 ise, kadın öğretmen adayları içerisinde yedinci sırada yer alan öğretmen adayını temsil etmektedir. Öğretmen adaylarının tamamı Ankara merkezinde ikamet etmektedir. Bu öğretmen adaylarının büyük bir kısmı farklı illerden Ankara'ya üniversite eğitimi için gelmişlerdir. Katılımcıların seçiminde gönüllülük dikkate alınmıştır.

Süreç

Çalışma grubunda yer alan öğretmen adaylarının müze ziyaretleri için bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinden oluşan bir grup gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Gezi için Jandarma müzesinden randevu talep edilmiş, alınan izin sonucunda öğretmen adaylarını müzeye götürecek özel bir servis ayarlanmıştır. Bu gezinin çalışma grubuna herhangi bir maliyeti olmamıştır.

Planlanan gezi öncesi gruba müzelerin eğitim amaçlı kullanımı ve Jandarma Müzesi hakkında bilgilendirme yapılmış, bu bilgilendirme için Jandarma müzesine ait konferans salonu kullanılmıştır. Ardından müze gezisine başlanmıştır. Gezi tamamlandıktan sonra gruba daha önce hazırlanan Zaman Kapsülü-Dün Bugün Yarın Ara-bul ve Nesne İncelemesi etkinlikleri yaptırılmıştır.

Zaman Kapsülü Çalışması: Eğitici katılımcılara bazı nesnelere gelecek kuşaklara aktarmak için bir zaman kapsülü hazırlanacağını söyler. Kısa bir tartışmanın ardından eğitimci, katılımcılara farklı tarihlere ait çeşitli nesnelere gösterir. Bu nesnelere kullanım alanları, hangi amaçla ve ne zaman kullanılmış olabilecekleri grupça tartışılır. Tartışmanın sonunda eğitimci katılımcılardan zaman kapsülüne yerleştirmek için bu nesnelere 3 tanesini seçmelerini ve bu nesneyi neden seçtiklerine ilişkin gerekçelerini "dün - bugün - yarın" adlı çizelgeye yazmalarını ister. "Zaman Kapsülü" etkinliğinin amacı, yaratıcı düşünce ve hayal gücünü geliştirmek ve eski eserleri koruma ve yaşatma bilinci oluşturmaktır (Çakır-İlhan vd., 2011). Bu etkinlikte, "Dün, Bugün Yarın Çizelgesi" çalışma yapıldığı olarak kullanılmıştır. Bu etkinlik grupla ya da bireysel olarak yaptırılabilir, bu araştırmada grup etkinliği tercih edilmiştir. Grup üyelerinin iş birliği içinde çalışmaları, dayanışma içinde olmaları amaçlanmıştır. Aynı zamanda farklı becerilere (yazma, çizme, sözlü iletişim becerisi vb.) sahip grup üyelerinin bu etkinlikte bu becerilerini kullanmalarına olanak sağlanmıştır.

Ara bul etkinliği için müze içerisinden seçilen bir nesneye ilişkin resimlerden ve sorulardan oluşan kâğıttır. Katılımcılardan bu nesneyi bulup, kâğıtta yer alan nesneye ait soruları cevaplaması istenmektedir.

Nesne (obje) inceleme etkinliğinde ise katılımcılardan müze içerisinde kendileri tarafından seçilen bir nesne hakkında yöneltilen soruları cevaplamaları istenmektedir. “Nesne İnceleme” etkinliğinin amacı ise, katılımcıların müzedeki nesnelere daha detaylı incelemelerini sağlamaktır. Bireysel gerçekleştirilen bir etkinliktir. Katılımcıların, bireysel olarak müzedeki nesnelere birini seçmeleri ve o nesne hakkında detaylı inceleme yapmalarına dayanan bir etkinliktir. Nesnenin, türü, özel nitelikleri, kullanımı, değeri ve yapıldığı zamanla ilgili teknoloji hakkında ayrıntılı bilgiler edinmeye yönelik bir etkinliktir. Ayrıca katılımcının neden bu nesneyi seçtiğine yönelik bir sorunun yer alması, katılımcının kişisel ilgi, merak ve beğenisini ortaya koymasını amaçlamaktadır. (Yeşilbursa ve Erol, 2018)

“Zaman Kapsülü- Dün, Bugün, Yarın Çizelgesi” ve “Ara bul” etkinliği için Çakır-İlhan, Artar, Okvuran ve Karadeniz (2011) tarafından hazırlanan “Müze Eğitimi Etkinlik Kitabı”ndan yararlanılmıştır. “Nesne İnceleme” etkinliği ise Yeşilbursa ve Erol tarafından geliştirilmiştir.

Bu etkinlikler için katılımcılar 5 gruba ayrılmış dün-bugün-yarın çizelgesi ile bir nesne, bir belge bir pano ve bir fotoğraftan oluşan Ara- Bul etkinliği yaptırılmıştır. Nesne incelemesi ise katılımcıların tamamına hangi nesneyi seçeceklerinin sonuçları araştırma için verisel açıdan önem arz ettiğinden bireysel olarak yaptırılmıştır. Etkinliklerin bitiminden sonra müzenin dinlenme salonunda katılımcılarla sohbet edilmiştir. Dinlenme ve ikram molasının ardından gruba hazırlanan anket soruları yöneltilmiş ve bunları cevaplamaları istenmiştir. Gezinin sona ermesinden sonra katılımcılar ayarlanan özel servisle fakülteye dönmüşlerdir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada müzelerin eğitim amaçlı kullanımı ile ilgili kavramsal temel, literatür tarama yoluyla elde edilmiştir. İlgili literatür incelendikten sonra tarih öğretmeni adaylarının Jandarma müzesi ile ilgili görüşlerini tespit etmek için öncelikle Jandarma müzesine gezi düzenlenmiş bu gezi sırasında çeşitli etkinlikler yapılmış, sonrasında hazırlanan görüşme formları öğretmen adayları tarafından doldurulmuştur. Görüşme formunda 12 tane soru yer almaktadır. Bu sorular şu şekildedir:

- Daha önce müze ziyaretinde buldunuz mu? Hangi müzeleri ziyaret ettiniz?
- Jandarma müzesinin fiziki yapısı ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- Jandarma müzesinde en çok hangi bölümleri beğendiniz? Neden?
- Jandarma müzesi tarih dersinde hangi konuların öğretiminde kullanılabilir?
- Jandarma Müzesini diğer müzelerden ayıran özellikler nelerdir?
- Tarih öğretiminde müze kullanımı ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
- Müze ziyareti size nasıl bir deneyim kazandırdı?
- Müze gezisi sırasında neler hissettiniz?
- Jandarma müzesini ziyaret etmeniz size kalıcı öğrenme açısından ne tür katkılar sağladı?
- Bir müzeye gezi düzenlemenin zorlukları hakkında neler düşünüyorsunuz?
- Müze ziyareti sırasında yapılan etkinlikler hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- Bu etkinliklerden sonra müze eğitimi hakkında neler öğrendiniz?

Veri toplama aracının güvenilirliğinin belirlenmesinde araştırmacı üçgenlemesi kullanılmıştır. Veri toplama aracında yer alan bu sorular için ikisi tarih eğitimi uzmanı, bir tanesi sosyal bilgiler eğitimi uzmanı olan üç farklı uzmandan görüş alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmektedir. Betimsel analiz dört aşamada gerçekleştirilmektedir. Birinci aşamada araştırmacı

araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve gözlemlerde yer alan boyutlardan hareket ederek veri analizi için bir çerçeve oluşturur. Böylece verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenmiş olur. Ardından, araştırmacı daha önce oluşturmuş olduğu çerçeveye dayalı olarak verileri okur ve düzenler. Bu süreçte verilerin anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilmesi önem taşımaktadır. Bu aşamadan sonra araştırmacı düzenlemiş olduğu verileri tanımlar. Bunun için gerekli yerlerde doğrudan alıntılara da başvurmak zorunda kalabilir. Bu sürecin sonunda araştırmacı tanımlamış olduğu bulguları açıklar, ilişkilendirir ve anlamlandırır. Araştırmacı bu aşamada ayrıca yapmış olduğu yorumları daha da güçlendirmek için bulgular arasındaki neden sonuç ilişkilerini açıklar ve ihtiyaç duyulması durumunda farklı olgular arasında karşılaştırma yapar (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

BULGULAR VE YORUM

Katılımcıların müze eğitimi, tarih öğretiminde müze kullanımı ve Jandarma müzesi ile ilgili kendilerine yöneltilen soruları yazılı olarak cevaplaması istenmiştir. Her öğrencinin sorulara verdiği cevaplar yorumlanmıştır. Daha önce müze ziyaretinde buldunuz mu? Hangi müzeleri ziyaret ettiniz? Sorusuna öğretmen adaylarının tamamı evet cevabını vermiştir. Öğretmen adaylarının tamamı birden fazla müzeyi ziyaret etmiştir. Bu durum birçok sebepten kaynaklanabilir. Birincisi öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümün etkisi ile alanlarına yönelik bilgilerini arttırmak için müze ziyaretine önem vermiştir. İkincisi ise müzelerin eğitimde kullanılmasına yönelik anlayışta meydana gelen değişiklik sebebiyle üniversitede seçmeli ders olarak okutulan müze eğitimi dersinden etkilenmiş olabilirler. Daha önce farklı müzeleri gezme imkânı olan öğretmen adayları Jandarma müzesini değerlendirirken deneyimlerinden yararlanma imkânına sahip olacaktırlar. Bu durum araştırmanın sonuçları açısından önemlidir.

Ankete verdikleri cevaplar açısından bakıldığında öğretmen adaylarının en çok ziyaret ettikleri müzeler Etnografya, I. Meclis, Anadolu Medeniyetleri ve Resim Heykel müzeleridir. Verilen cevaplarda Ankara ili dışındaki müzeler de yer almaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığının internet sayfasındaki verilere göre öğretmen adayları tarafından ziyaret edilen müzelerin büyük çoğunluğu ücret karşılığı ziyaret edilebilen müzelerdir. Jandarma Müzesini ziyaret etmek için herhangi bir ücret talep edilmemektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının verdiği cevaplara göre ziyaret ettikleri müzeler çeşitlilik göstermekle birlikte, daha önce ziyaret ettikleri müzeler içerisinde askeri müze niteliği taşıyan müze bulunmamaktadır. Bu açıdan bakıldığında da öğretmen adayları ilk kez bir askeri müzeyi ziyaret etme fırsatı bulmuşlardır.

Jandarma Müzesinin fiziki yapısı ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Sorusuna verilen cevaplarda öğretmen adayları Jandarma müzesinin fiziki yapısı ile ilgili binanın şeklini, konumunu, havalandırma sistemini, materyallerin sergilenme biçimini ve müzenin yönlendirme durumunu beğenmişlerdir. Müzenin fiziki yapısında en çok bahsedilen konu müze içerisindeki ışıklandırma sistemidir. Bazı öğretmen adayları (ÖK4, ÖK5, ÖKÖ, K7, ÖK8, ÖE8) ışıklandırma açısından sorunlar olduğundan, özellikle ışıklandırmanın fazla olmasından parlama yaptığı ve yazma eserleri seçmekte zorlandıklarından bahsetmişlerdir. Bazı öğretmen adayları ise (ÖK1, ÖE5, ÖE7, ÖE8, ÖE10) ışıklandırma sistemini yeterli ve iyi seviyede bulmuşlardır.

Fiziki yapı ile ilgili ikinci konu mekân olarak kalabalık gruplara uygunluğudur. Bu konuda da bazı öğretmen adayları (ÖK1, ÖK3) gruplara uygunluğundan bahsederken bazıları (ÖK2, ÖE10) uygun olmadığını ifade etmiştir. Öğretmen adayları müzeyi fiziki olarak değerlendirirken ilerde bir okul gezisi düzenlenmesi durumunda kalabalık gruplarla yaşanabilecek sorunlar açısından da değerlendirdiği görülmektedir. Müze içerisindeki düzen ve yönlendirme sistemi öğretmen adayları tarafından beğenilmiştir. Kırıcı'nın belirttiği gibi "insan için hareket etme ihtiyacının ve yön bulma eyleminin en temel içgüdü olduğu gerçeğiyle, müze mekânının tasarlanmasında öncelikle bu güdülerin dikkate alınarak karşılanması önemli hale gelmektedir" (Kırıcı, 2010: 189). Bu açıdan bir öğretmen adayının "ziyaretçileri belli bir noktadan başlamak üzere pratik bir şekilde gezebilmesi amaçlanmış, eserlerin konumu birbirleriyle uyumlu" ifadesi müzenin iyi tasarlanmış bir yönlendirmeye sahip olduğunu göstermektedir.

Bir başka öğretmen adayı ise "yerli ve yabancı turistler için görsel animasyon ve ses sistemi olabilirdi" ifadesi ile müzelerin teknolojik gelişmelere yabancı kalamayacağını vurgulamıştır. Ayrıca müzenin bulunduğu konum öğretmen adayı tarafından "güzel bir muhit" olarak tanımlanmıştır.

Jandarma Müzesinde en çok hangi bölümleri beğendiniz? Neden? Sorusuna öğretmen adayları tarafından verilen cevaplara bakıldığında öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (ÖK1, ÖK3, ÖK4, ÖK5, ÖE1, ÖE10) şehitler bölümünü beğenmişlerdir. Şehitler bölümünü beğenme nedeni olarak bu bölümün insan ruhunda bıraktığı izlerden bahsetmektedirler. Ayrıca şehitler bölümünü beğendiğini ifade eden öğretmen adaylarında vatan millet sevgisi, şehitlere gösterilen saygı hürmet ve vefa gibi duygulardan bahsettikleri görülmektedir. Yani Jandarma Müzesinde bulunan kahraman şehitlere ayrılmış bölüm, ziyaret eden insanların duygusal alanlarına hitap etmektedir ve duyuşsal alana yönelik öğrenmelerin başarılı bir örneğidir.

Bazı öğretmen adayları ise (ÖK2, ÖE3, ÖE4, ÖE8, ÖE9) silahların sergilendiği bölümü beğendiklerini ifade etmişlerdir. Müzede yer alan silahların tamamı orijinaldir. Jandarma müzesi aynı zamanda ülkemizin sayılı silah müzeleri içerisinde yer almaktadır. Öğretmen adaylarının ilgi alanları, beğeni tercihlerini etkilemektedir. Ayrıca silahlar bölümünü beğendiğini ifade eden öğretmen adaylarının çoğunun erkek olması cinsiyetin tercihleri belirlemedeki etkisini göstermektedir.

En çok beğendiği bölümü askeri kıyafetler, üniformalar olarak cevaplayan (ÖK7, ÖK8, ÖE2, ÖE6, ÖE7) öğretmen adayları ise müzeye genel olarak hakim olan ve mekânsal olarak daha çok alana yayılmış olan kıyafetlerden etkilenmişlerdir. Mekânsal olarak daha geniş alanı kaplayan öğeler dikkat çekmekle birlikte duygusal olarak insanı etkileyen öğelerin önüne geçememiştir. ÖK1 kodlu öğretmen adayının verdiği “diğer ülke üniformalarının olduğu bölümü” cevabı dikkat çekicidir. Jandarma müzesinde FIEP ve TAKM üyesi jandarma teşkilatlarının kıyafetleri yer almaktadır. Öğretmen adayı, dünyada jandarma teşkilatı bulunan ülkelere ait kıyafetleri gösteren böyle bir bölümün olmasından etkilenmiş görünmektedir.

Jandarma Müzesinde tarih derslerinde hangi konuların öğretiminde kullanılabilir? Sorusuna öğretmen adayları Jandarma Müzesinin tarih öğretiminde pek çok konunun öğretiminde kullanılabilirliğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları tarafından belirtilen konular; Osmanlı Yenileşme Dönemi (Tanzimat ve Islahat Dönemi, II. Mahmut dönemi) Osmanlıda Askeri Yapı, I. ve II. Dünya Savaşları, Kıbrıs Barış Harekâtı, Türk Ordusu, Milli Mücadele, Cumhuriyet Dönemi gibi ifade edilerek geniş bir yelpazeyi kapsamıştır. Bu açıdan bakıldığında öğretmen adayları, Jandarma Müzesinin eğitimde kullanım alanının oldukça geniş olduğunu dile getirmişlerdir.

Jandarma Müzesini diğer müzelerden ayıran özellikler nelerdir? Öğretmen adayları tarafından bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde sergilenen ürünlerin orijinal ve çeşitli olması, diğer müzelere göre daha canlı, düzenli, temiz ve bakımlı olması vurgulanmıştır. Müzenin belli bir kronoloji ile düzenlenmiş olması öğretmen adaylarında zamanda yolculuk yapıyor hissi oluşturmuştur. Öğretmen adayları bu sayede geçmişle günümüz arasında daha kolay bağlantı kurduklarını ifade etmişlerdir. Bu durum müzenin geçmişle günümüz arasında bağlantı kurma işlevini sağladığını göstermektedir. Bu soruyla ilgili vurgulanan diğer bir konu müzedeki materyal sayısının zenginliği ve orijinalliğidir. Öğretmen adayları orijinal belgelere daha çok ilgi göstermişlerdir. Orijinal eserleri görmek öğretmen adaylarının müzeye olan ilgisini arttırmıştır. ÖK1 Müzenin diğer müzelerden ayrılan yönlerini “Devletin Askeri tarihini yine Jandarmanın kendi yerinde görmek” olarak ifade ederken tarihi geçmişe sahip kurumların kendine ait müzelerinin olduğu, ancak bazı kurum müzelerinin bilinirliğinin halen zayıf olduğunu vurgulamaktadır.

ÖK3 kodlu öğretmen adayı ise “Askeriyenin halkla bütünleşmesi” şeklindeki ifadesi ile askeri müze niteliğindeki müzelerin halka açık müzeler olduğunun pek de bilinmediğini ortaya koymaktadır. Bu ifadelerden anlaşılabilir; öğretmen adayları bu gezi düzenlenmeden önce askeri nitelik taşıyan bir müzeyi görmedikleri gibi askeri müzeler hakkında net bir bilgiye de sahip değillerdir.

Tarih öğretiminde müze kullanımı ile ilgili düşünceleriniz nelerdir? Sorusuna öğretmen adaylarının tamamı tarih öğretiminde müze kullanımının fayda ve önemini ortaya koyan ifadeler kullanmıştır. Bu kapsamda tarih öğretiminde müze kullanımının kalıcı öğrenmeyi sağladığını ÖK1, ÖK4, ÖK7, ÖE5 kodlu öğretmen adayları ifade ederken, birden fazla duyu organına hitap ederek soyut kavramları somutlaştırdığını ÖK2, ÖK3, ÖK6, ÖK8, ÖE4, ÖE7, ÖE10 kodlu öğretmen adayları belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından gelen kalıcı öğrenme, detaylı öğrenme gibi ifadeler

öğretimde ders dışı etkinliklerin kullanılmasının faydalı olduğu fikrini destekler durumdadır (Köse, 2013).

Öğretmen adayları tarih öğretiminde müzelerin daha etkin olarak kullanılması gerektiği fikrindedirler. Denizli ve arkadaşlarına (2006) göre, müzelerin örgün ve yaşam boyu eğitim sürecindeki etkinliği, müzelerin görsel, işitsel ve sözel niteliğinin yanı sıra, yaşantıya dayalı öğrenim özelliğinden kaynaklanmaktadır. ÖE9 kodlu öğretmen adayının “Görsel olarak öğrenen öğrenciler için çok önemlidir” ÖE7 kodlu öğretmen adayının “Müze kullanımı görsel, dokunsal ve işitsel hafızaya etki eder anlaşılmayı kolaylaştırır” ÖE4 kodlu öğretmen adayının “....birden fazla duyu organına hitap etmektedir” ifadesi de bu durumu destekler niteliktedir.

Müze ziyareti size nasıl bir deneyim kazandırdı? Sorusuna öğretmen adayları kazandıkları deneyim ile ilgili pek çok farklı husus üzerinde durmuşlardır. Öğretmen adaylarının müze ziyareti sonrası kazandıkları deneyim ile ilgili olarak “görmek, bilinçlenmek, bilgi sahibi olmak” şeklinde bilişsel alan ifadeleri kullanmışlardır. Bu açıdan bakıldığında müze öğretmen adaylarının özellikle Osmanlı ve Cumhuriyet dönemine silah ve kıyafetleri, kullanılan diğer ekipmanlar, kronolojik olarak sunulan görseller sayesinde teknolojik alandaki gelişmeleri deneyimlemelerine olanak sağlamıştır.

Diğer taraftan duyuşsal farkındalık, insanların öğrenirken nasıl hissettikleri ve nasıl duyumsadıklarının farkında olması ile yakından ilişkili bir kavramdır. Bilişsel farkındalığın tanımında yer alan ne öğrendiğinin farkında olarak öğrenme, öğrenmeyi öğrenme ve zihnin düşünme dili; duyuşsal boyutta bireyin neyi nasıl hissederek öğrendiğini işaret etmektedir. Bazı öğretmen adayları (ÖK4, ÖK8, ÖE2, ÖE3, ÖE5) yaşadıkları deneyim ile ilgili “mutlu oldum, maneviyatımı arttırdı, duygulandım, en içten hissettim” gibi duyuşsal alan ifadeleri kullanmışlardır.

Öğretmen adaylarından bazıları kazandıkları deneyimle ilgili olarak *ilerde öğrencilerini getirebilecekleri bir müze keşfettiklerini, ilk defa böyle bir müzeyi gezdiğini* ifade etmektedirler. Buradan yola çıkarak öğretmen adaylarının müze ziyareti neticesinde hem bilişsel hem duyuşsal alana yönelik kazanımlar elde ettikleri anlaşılmaktadır.

Müze gezisi sırasında neler hissettiniz? Sorusuna cevaben öğretmen adayları verdiği cevaplarda kişisel duygular ve durumsal duygular olarak kategorize edebileceğimiz iki tür duygudan bahsetmektedirler. Kişisel duygu, katılımcının etkinlik yapılırken bireysel olarak ne hissettiği ile alakalıdır. (Yeşilbursa, Erol: 2018) Öğretmen adayları yaşadıkları kişisel duyguları duygulandım (ÖK1, ÖK2, ÖK3, ÖK5, ÖK6, ÖK8, ÖE3, ÖE5, ÖE8, ÖE10), gururlandım (ÖK8, ÖE1, ÖE7, ÖE10) mutlu oldum (ÖE3, ÖK2), heyecanlandım (ÖE6, ÖK7), hüznüldüm ÖK2, ÖE1) şeklinde ifade etmişlerdir. Durumsal duygu ise, o anki durumu (geziyi) nasıl bulduğu ile ilgili duygusudur. Öğretmen adayları durumsal duygu olarak ilgi çekici (ÖE5, ÖK7), etkileyici (ÖK3) eğitici (ÖK1) ifadelerini kullanmışlardır. ÖK4 ve ÖE7 kodlu öğretmen adayları yukarıda izah edilen duygulardan farklı olarak vatan sevgisi üzerine hislerini açıklamışlardır. Buradan anlaşılacağı üzere Jandarma Müzesi ziyaretçilerinde değerler eğitimi alanında da bir farkındalık oluşturmuştur.

Jandarma müzesini ziyaret etmeniz size kalıcı öğrenme açısından ne tür katkılar sağladı? Sorusuna öğretmen adayları ÖK1, ÖK2, ÖK3, ÖE2, ÖE4, ÖE6, ÖE7 kodlu öğretmen adayları orijinal kıyafet, silah, belge ve araçları görmenin, bu materyalleri incelemenin hafızalarında kalıcı bir etki oluşturduğunu ifade etmişlerdir.

Verilen diğer cevaplara bakıldığında gezi sırasında silahlar bölümü anlatılırken I. dünya Savaşının çıkış nedenleri ile bağlantılı olarak Ferdinand’ın öldürüldüğü silah hakkında anlatılan hikâye ve bu silaha ait özelliklerin anlatılması, öğretmen adaylarını çok etkilemiştir. Hafızalarında soyut olan bilgileri somutlaştırma fırsatı bulmuşlar; ÖK4 ve ÖE3 kodlu öğretmen adayları bu konuyu cevaplarına taşımışlardır. Bu durum göstermektedir ki müze gezisi sırasında ziyaretçilere müze materyalleri hakkında anlatılan bilgiler ve hikayeler kalıcı öğrenmeye büyük katkı sağlamaktadır. ÖE1 kodlu öğretmen adayı “İlk bombalı terör eyleminin 01.07.1996 da Tunceli’de gerçekleştiği, Kıbrıs çıkartmasında jandarmanın giydiği üniforma bilgisine sahip oldum” cümlesi yine bu konuyla ilgili rehberimiz tarafından anlatılan bilgilerin kalıcılığı ile ilgilidir.

Abacı (2003:4) ya göre çağdaş eğitim anlayışına göre müzenin; kişileri düşünmeye zorlayan, gözlem yaptırarak ilişkiler kurduran, kişiye bilgisini geliştirme yolları öğreten, bu bilgileri karşılaştırma alışkanlığı kazandıran, karşıtlıkları gösterir belli bir yorumla sonuca ulaştıran bireyde gözlem,

yaratıcılık, mantık, hayal gücü ve beğeni duygusunun oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunan ve doğru tarih bilinci edindiren yerler olması gerektiği ifade edilmektedir. Öğretmen adayları tarafından verilen cevaplar bu durumu destekler niteliktedir. Müzeler öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sunmakta, böylelikle bilimden sanata, kültürden tarihe kadar çeşitli disiplinlerde biriktirilen tüm değerleri öğrencilerin içselleştirmelerini kolaylaştırmaktadır. (Sungur, Bülbül: 2019). Ancak bir müze gezisi düzenlemenin pek çok zorlukları vardır.

Müze gezi düzenlemenin zorlukları hakkında neler düşünüyorsunuz? Sorusuna cevaben öğretmen adayları tarafından birçok zorluktan bahsedilmiştir. Öğretmen adayları tarafından en çok ifade edilen zorluk geziye katılacak öğrencilerin toplanması (ÖE3, ÖE4) ve öğrencileri belli bir disiplinde tutmak (ÖK4, ÖK5, ÖK7) olarak ifade edilmiştir. Verilen cevaplarda diğer bir zorluk ise gezinin planlanması ve gerekli prosedürler olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmen adayları ÖK3, ÖK6, ÖK7, ÖE2, ÖE10 müze gezileri ile ilgili planlama, prosedür ve gerekli izinlerin alınması aşamasında yaşanan zorluklardan bahsetmişlerdir. Gerçekten de müze gezileri ile ilgili olarak yapılan tüm iyileştirmelere imzalanan protokollere rağmen özellikle öğrenci gruplarına yönelik yapılacak gezilerde izlenecek prosedür oldukça zorlayıcıdır.

Öğretmen adaylarının dile getirdiği bir başka zorluk; müze gezisi sırasında kalabalık gruplar olduğunda dinleme ve öğrenme sorunları olabileceğidir. Müze gezisi öncesinde iyi bir plan yapılmaz ise öğrencilerin ilgilerinde azalma olacak, müzede öğrenme eyleminin gerçekleşmesi zorlaşacaktır. Bu açıdan müzelerde verilen rehberlik hizmeti büyük önem taşımaktadır. İyi bir rehber müze için olumlu algının oluşturulması için oldukça önemlidir. İfade edilen bir diğer zorluk Jandarma Müzesinin askeri bir kışla içinde bulunmasından ve askeri müze statüsünden kaynaklanacağı düşünülen kışlaya giriş ve izin konusudur. Bu konuda öğretmen adaylarının ön yargıları olduğu bir gerçektir. Zira sanıldığı aksine Jandarma Müzesi izin işlemleri en kolay müzelerden biridir. Müze gezisinde karşılaşılabilecek ulaşım sorunu da öğretmen adayları tarafından ifade edilmiştir.

Müze gezi sırasında yapılan etkinlikler hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Sorusuna öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (ÖK1, ÖK2, ÖK3, ÖK4, ÖK6, ÖK7, ÖE3, ÖE8, ÖE10) etkinliklerin amacına uygun olarak kalıcı öğrenmeye katkı sağladığı görüşündedir. Öğretmen adayları etkinlikler ile ilgili "faydalı, eğlenceli, verimli, çok güzel, beğendim, mutlu oldum" gibi ifadeler kullanmışlardır. Ayrıca bazı öğretmen adayları etkinliklerin "öğrenciyi aktif hale getirdiğini, hiç sıkılmadığını, eğlenceli bir müze gezisi geçirdiklerini" ifade etmişlerdir. Bu cevaplar müzede yapılan etkinliklerin gerek öğrencilerin dikkatlerini çekmek, gerek kalıcı öğrenmeleri sağlamak gerekse öğrencinin gezi boyunca aktif olmasını sağlamak açısından önemli olduğunu göstermektedir. Müze gezisi denilince insanın aklına tek sıra halinde öğrencilerin materyallerin önünden bakarak geçtikleri bir tablo gelmektedir. Halbuki bu şekilde gerçekleştirilen bir müze gezisinin ziyaretçiye kazandıracığı kazanım oldukça azdır. Artık müze ziyaretleri sırasında belli bir plan dahilinde pek çok etkinlik yapılmaktadır.

Diğer öğretmen adayları tarafından yazılan olumlu hususların yanı sıra gerçekleştirilen etkinliklerle ilgili bir öğretmen adayı tarafından "düzeni biraz dağınık daha düzgün olabilirdi" şeklindeki olumsuz eleştirisi de mevcuttur.

Bu etkinliklerden sonra müze eğitimi hakkında neler öğrendiniz? Sorusuna öğretmen adayları "müze eğitiminde etkinlikler mutlaka olması gerektiğini, müzede dikkat edilecek yerlerin etkinliklere katılmasını, etkinliklerin müze eğitiminin bir parçası olduğunu ve müze eğitiminin etkinliklerle tamamlandığını, etkinliklerin kalıcı öğrenmeyi sağladığını" ifade etmişlerdir. Etkinlikler sayesinde müzeler ve tarihi mekânlar eğitim ortamına dönüştürülerek öğrencilerin bu yerlerde yaparak yaşayarak öğrenmeleri düşünme becerilerinin geliştirilmesi sağlanmaktadır. Tüm bunların sağlanabilmesi müzede uygulanacak etkinlikler iyi bir planlamayı ve tasarlamayı gerekli kılmaktadır.

Öğretmen adayların bu soruya verdikleri diğer cevaplara bakıldığında ÖE1 kodlu öğretmen adayı "Her kurumun kendine has bir müzesi bulunabileceğini" ÖK3 kodlu öğretmen adayı "Askeri müzelere aile -sivilde gidilebildiğini öğrendim" şeklinde ifadeler kullanmışlardır. Bu durum

öğretmen adaylarının böyle bir araştırma için askeri bir müzeye getirilmesinin isabetli olduğu fikrini oluşturmuştur.

Araştırmada son olarak öğretmen adaylarına eklemek istedikleri konular ile ilgili bir bölüm ayrılmıştır. Bu bölüme beş öğretmen adayı eklemek istediği diğer konuları yazmıştır. Bu konuların başında müze rehberi ile ilgili görüşler gelmektedir. Öğretmen adayları müze rehberinin müze bilgisi, rehberlik becerisi ve güler yüzü sayesinde müze ziyaretinin eğlenceli, öğretici ve faydalı olduğu ifade etmişlerdir. Müze ziyaretlerinde iyi bir rehber, müze eğitiminin başarısı üzerinde oldukça etkilidir. Bir öğretmen adayı uygulanan anket sorularının detaylı ve iyi seviyede hazırlanmış olduğunu ifade etmiştir. Anket soruları hazırlanırken öğretmen adaylarının müze ziyareti ve müze eğitimi ile ilgili duygu ve düşüncelerine ulaşılmaya çalışıldığından sorular özenle seçilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tamamı daha önce birden fazla müzeyi ziyaret etmiştir; ancak bu müzeler içerisinde askeri nitelik taşıyan bir müze bulunmamaktadır. İlk kez askeri nitelik taşıyan bir müzeyle karşılaşmış olmaları müzeye dair görüşleri araştırmanın önemi arttırmıştır. Aynı zamanda Askeri müzelerin bilinirliğinin ne kadar zayıf olduğunu ortaya koymuştur. Zira öğretmen adaylarının tamamının Ankara'da böyle bir müze olduğundan bilgisi yoktur.

Öğretmen adayları Jandarma müzesinin fiziki yapısı ile ilgili binanın şeklini, konumunu, havalandırma sistemini, materyallerin sergilenme biçimini ve müzenin yönlendirme durumunu beğenmişlerdir. Binanın ışıklandırması ve kalabalık gruplara uygunluğu konusunda farklı görüşlere sahiptirler. Bazı öğretmen adayları ışıklandırmayı yeterli bulmuşken bazıları ışıklandırmanın fazla olduğunu ifade etmişlerdir. Her iki konuda da belli tedbirlerin alınması gerekmektedir. Dikkate alınması gereken bir diğer konu ise görüntü ve animasyon sistemi oluşturulması konusudur. Bu konu müzenin teknolojik olarak gelişimi açısından önem arz ettiği gibi ziyaretleri eğlenceli ve daha kalıcı hale getirebilir.

Öğretmen adayları müzede en çok kahraman şehitlere ayrılmış bölümü beğenmişler, bu bölümde duygusal anlamda çok etkilenmişlerdir. Müzede en çok beğenilen ikinci bölüm silahların ve askeri kıyafetlerin sergilendiği bölümdür. Jandarma müzesinin sayılı silah müzelerinden biri olduğu dikkate alındığında orijinal silahlar görmek katılımcıları etkilemiştir. Ayrıca jandarmanın kuruluşundan bu yana kullandığı tüm kıyafetleri kronolojik bir sırayla görmek öğretmen adaylarına zamanda yolculuk ediyor hissi vermiştir.

Öğretmen adayları Jandarma Müzesinin eğitimde kullanım alanının oldukça geniş olduğunu dile getirmişlerdir. Müze, içerisindeki zengin materyaller sebebiyle tarih öğretiminin pek çok konusunun anlatımı için rahatlıkla kullanılabilir özelliğe sahiptir. İlköğretim ve ortaöğretim sosyal bilgiler ve tarih derslerinde müzeden faydalanılabileceği gibi üniversitelerde müze eğitimi kapsamında Jandarma müzesinden istifade edilebilir.

Katılımcılar Jandarma müzesini diğer müzelerden ayıran özellikler olarak sergilenen ürünlerin orijinal ve çeşitli olması, diğer müzelere göre daha canlı, düzenli, temiz ve bakımlı olması vurgulamıştır. Öğretmen adaylarının tamamı tarih öğretiminde müze kullanımının fayda ve önemini ortaya koyan ifadeler kullanmıştır. Bu kapsamda tarih öğretiminde müze kullanımının kalıcı öğrenmeyi sağladığını, birden fazla duyu organına hitap ederek soyut kavramları somutlaştırdığını ve öğretimde ders dışı etkinlikler kullanılmasının faydalı olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının müze ziyareti sonrası kazandıkları deneyim ile ilgili olarak "görmek, bilinçlenmek, bilgi sahibi olmak" şeklinde bilişsel alan ifadelerinin yanı sıra "mutlu oldum, maneviyatımı arttırdı, duygulandım, en içten hissettim" gibi duyusal alan ifadeleri kullanmışlardır. Jandarma Müzesi ziyaretçileri hem bilişsel hem de duyusal olarak etkilemiştir. Müze gezisi sırasında öğretmen adayları kişisel duygular ve durumsal duygular olarak kategorize edilebilecek iki tür duygudan bahsetmektedirler. Öğretmen adayları yaşadıkları kişisel duyguları duygulandım, gururlandım, mutlu oldum, heyecanlandım, hüznümlendim şeklinde ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları durumsal duygu olarak ilgi çekici, etkileyici, eğitici ifadelerini kullanmışlardır. Ayrıca bazı öğretmen adayları müze gezisi sırasında vatan sevgisinin arttığını ifade etmiştir.

Müze gezisinin kalıcı öğrenmeye katkı sağladığı konusunda öğretmen adayları hemfikirdirler. Aynı zamanda müze gezisi sırasında materyallere ait bilgilerin, özelliklerin ve hikayelerin anlatılması kalıcı öğrenmeyi arttırmıştır. Öğretmen adayları müzeye gezi düzenlemenin zorlukları ile ilgili birçok zorluk dile getirmişlerdir. Geziye katılacak öğrencilerin toplanması, gezi öncesi prosedürler, ulaşım sorunu, öğrencileri disiplin içinde tutmak ifade edilen zorluklardır. Resmi anlamda yapılan girişimler, protokoller bu sorunları azaltsa da henüz müze eğitimi konusunda gerekli alt yapı tam manasıyla oluşturulamamış görünmektedir. Öğretmen adaylarının bahsetmediği bir diğer zorluk müzelere uygulanan giriş ücretleridir. Araştırmanın yapıldığı Ankara ilinde ücretsiz hizmet veren müze sayısı yok denecek kadar azdır. Müze giriş ücretlerinin kaldırılması veya en azından makul bir seviyeye çekilmesi maddi alandaki sorunu ortadan kaldırabilir.

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu müzede gerçekleştirilen etkinliklerin amacına uygun olarak kalıcı öğrenmeye katkı sağladığı görüşündedir. Öğretmen adayları “müze eğitiminde etkinlikler mutlaka olması gerektiğini, müzede dikkat edilecek yerlerin etkinliklere katılmasını, etkinliklerin müze eğitiminin bir parçası olduğunu ve müze eğitiminin etkinliklerle tamamlandığını, etkinliklerin kalıcı öğrenmeyi sağladığını” ifade etmişlerdir. Etkinlikler sayesinde müzeler ve tarihi mekânlar eğitim ortamına dönüştürülerek öğrencilerin bu yerlerde yaparak yaşayarak öğrenmeleri düşünme becerilerinin geliştirilmesi sağlanmaktadır. Tüm bunların sağlanabilmesi müzede uygulanacak etkinlikler için iyi bir planlamayı gerekli kılmaktadır.

Öğretmen adayları Jandarma müzesi ile ilgili rehberlik hizmetinden çok memnun kaldıkları, bu hizmetin materyaller hakkında bilgi sahibi olmayı ve kalıcı öğrenmeyi sağladığını ifade etmişlerdir. Müzede iyi bir rehberlik hizmeti verilmesi; müzenin eğitimi açısından önemlidir. Ziyaretçilerin bilgi sahibi olmasını, gezi sırasında sıkılmadan öğrenerek ziyareti gerçekleştirmesini sağlayacaktır. Jandarma müzesi müze eğitiminde kapsamında kullanılacak nadir müzelerden biridir. Aday tarih öğretmenlerinin görüşleri de bu yöndedir. Ancak gerek şehre uzak bir noktada olması, gerekse askeri bir kıшла içerisinde yer alması sebebiyle çok iyi bilinmeyen bir müzedir. Gerekli tanıtım faaliyetlerinin yapılması sayesinde bu alanda etkin bir şekilde kullanılacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akçalı, A. (2013). Tarih öğretiminde merkeze bağımlılığın azaltılması yolunda bir çözüm önerisi: Yerel tarih, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Akmehmet-Tezcan, K., Ödekan A. (2006). Müze Eğitiminin Tarihsel Gelişimi, İTÜ Dergisi/B Sosyal Bilimler, 3(1), ss.47-58.
- Ata, B. (2002). Müzelerle ve Tarihi Mekânlarla Tarih Öğretimi: Tarih Öğretmenlerinin “Müze Eğitimine” İlişkin Görüşleri, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Atasoy, S. (1984). “Türkiye’de Müzecilik” Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, 6/46: İletişim Yayınları 1458-1460.
- Balcı, A. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler. Ankara: PegemA
- Buyurgan, S., Mecrin, L (2005) Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları Güzel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları, Ankara
- Carr, E.H. (1993). *Tarih nedir?*. İstanbul: İletişim.
- Çakır-İlhan, A., Artar, M., Okvuran, A. ve Karadeniz, C. (2011). Müze Eğitim Modülü. Ankara: MDGF UNICEF.
- Çakır-İlhan, A., (2017). Müze eğitimi alanında yapılmış tezler, *Yaratıcı Drama Dergisi* 12(2), 93-104.

- Egüz Ş., Kesten, A. (2012) Sosyal bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 81-103.
- Epik, C. (2004). *Müzelerin lise öğrencilerinin tarih dersi başarıları ve hatırd tutma becerileri üzerindeki etkileri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Erol-Şahin, N. Yeşilbursa, C.C (2018). Tarih bölümü öğrencilerinin alan gezileri ve müze ziyaretlerine ve müzede yapılan etkinliklere yönelik görüşleri, *Turkish History Education Journal* TUHED 7(2), 555-577
- Hopper-Greenhill, E., (1999) Müze ve galeri eğitimi (Yayına Hazırlayan, Bekir O., Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi, No:4
- Işık, H. (2002). Yerel tarih konularının sosyal bilgiler (6. sınıf) programı tarih üniteleri ile ilişkilendirilmesine yönelik bir uygulama: Pasinler örneği, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İncegül, S. (2010). Sosyal bilgiler dersinde örnek bir sözlü tarih uygulaması, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kaplan, E. (2005). İlköğretim Öğrencilerinin Tarihsel Düşünce Becerilerinin Sözlü Tarih Çalışmalarıyla Geliştirilmesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karadeniz, C. Okvuran, A.(2018) Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkiye’de müze eğitimi: Tarihsel gelişim ve gelecek tasarıları *Millî Folklor Dergisi*, sayı:118 s.101-113
- Kaya, M. (2013). Sosyal bilgiler dersinde kullanılabilecek bir öğretim yöntemi olarak sözlü tarih: Amaç, içerik, uygulama, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Keleş, V. (2003). Modern Müzecilik ve Türk Müzeciliği" Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi cilt 2 sayı 1-2 Erzurum
- Kervankiran, İ. (2014) Dünyada değişen müze algısı ekseninde türkiye’deki müze turizmine bakış, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 9/11 Fall 2014, p. 345-369, ANKARA
- Keskin, S. (Coşkun) ve Kaplan, E. (2012). Sosyal bilgiler ve tarih eğitiminde okul dışı öğrenme ortamı olarak oyuncak müzeleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(41), 95-115.
- Kırca,S.S (2008). Tüketicilerin müze ziyaret alışkanlıkları ve müze tercihlerini etkileyen faktörler üzerine bir araştırma. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü <https://www.ulusaltezmerkezi.net/tuketicilerin-muze-ziyaret-aliskanliklari-ve-muze-tercihlerini-etkileyen-faktorler-uzerine-bir-arastirma/> adresinden ulaşılmıştır.
- Kırcı N. (2010). Müzelerde sentaktik ve biçimsel analiz üzerine bir değerlendirme. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 189-199.
- Leech, N. L., Onwuegbuzie, A. J. (2007). An array of qualitative data analysis tools: A call for data analysis triangulation. *School Psychology Quarterly*, 22, 557-584.
- Mercin, L. (2015) Müzeler ve toplum. Erişim Adresi <http://Www. Ayk. Gov. Tr/WpContent/Uploads/2015/01>

- Önder A, O. Abacı, I. Kamara (2009). Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı projesi": İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Marmara örnekleme, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1(25), 103-117.
- Öner, G. (2015). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul dışı tarih öğretimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 4(1), 89-121
- Özdemir, M. (2011) Nitel veri analizi: Sosyal bilimlerde yöntem bilim sorunsalı üzerine bir çalışma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1).
- Safran, M., Ata, B. (2006). "Okul Dışı Tarih Öğretimi", *Tarih Eğitimi Makale ve Bildiriler*, Ankara: Gazi Sarı, İ. (2007). Sosyal bilgiler öğretiminde sözlü tarih etkinliklerinin öğrenci başarı, beceri ve tutumlarına etkisi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.
- Sungur, T. Bülbül, H. (2019) Sınıf öğretmeni adaylarının sanal müze uygulamalarına yönelik görüşleri, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 652-666.
- Şahan, M Müze ve Eğitim (2019) <https://dergipark.org.tr/download/article-file/256386> sayfasından erişilmiştir.
- Türk Dil Kurumu (2017). www.tdk.gov.tr sayfasından erişilmiştir.
- Yaraş, Ahmet, (1996). Çağdaş müzecilik yolunda devlet müzelerinde çalışan müzecilerin sorunları. *Kuruluşunun 150. Yılında Türk Müzeciliği Sempozyumu III, Bildiriler*, ss. 64-70.
- Yeşilbursa, C. C. (2008). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihi yerlerin kullanımı, *Türklük Bilimi Araştırmaları TÜBAR-XXIII-/2008-Bahar*. s.209-222.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 23(112), 7-17.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin .
- Yıldız, S.B. Avcıkurt, C. & Çolak, U. (2017). Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin müze ziyaret alışkanlıkları ve müze tercihlerini etkileyen faktörler https://www.researchgate.net/publication/326146452_Lisans_Duzeyinde_Turizm_Egitimi_Alan_Ogrencilerin_Muze_Ziyaret_Aliskanliklari_ve_Muze_Tercihlerini_Etkileyen_Faktorler r sitesinden 18.12.2018 tarihinde ulaşılmıştır.
- Web-1 <https://www.bilgiustam.com/turkiyede-muzeciligin-tarihcesi/>
Web-2 <https://kvmmgm.ktb.gov.tr>

EXTENDED SUMMARY

The aim of this study is to examine the views of candidate history teachers about the use of museums for educational purposes, activities in the museum and the Gendarmerie Museum. According to the International Museology Council; is a non-profit permanent organization in the service of society and its development, open to the public, collecting, preserving, researching, communicating and exhibiting the concrete and abstract heritage of humanity and those around it for the purpose of education, work and pleasure. If we look at the history of museums, we see that it is based on collecting. Today, museums have become the institutions most benefited by the countries that care about contemporary education in order to create a different educational environment. Education function has come to the forefront in museology. Museums can be used for teaching and learning at all levels of education.

This study is a qualitative research. The study group used in the research is the fifth grade students in the Department of History Teaching in the Faculty of Education of a public university in

Ankara in the academic year of 2016-2017. Since the study group will graduate one month after the date of the study, the candidate data is defined as candidate history teachers.

The participants were asked about their feelings and thoughts during the museum visit, their attitudes towards museum education and the questions of the Gendarmerie Museum.

At the end of the study, prospective teachers stated that; the necessity of museum education, their contribution to permanent learning, the Gendarmerie Museum is a comprehensive museum that can be used effectively in history teaching. It is revealed that the museum not only provides cognitive domain learning but also affective domain learning.

The participants stated that abstract lessons such as history can be embodied by the effective use of museums in the field of education, the activities made in the museum make the trip fun and lasting and they expressed their positive thoughts about these museums even though they visited a military museum for the first time.

The difficulties involved in organizing a trip to the museum are the gathering of the students who will participate in the trip, the pre-trip procedures, the transportation problem and the difficulties in keeping the students in discipline. Although formal initiatives and protocols reduce these problems, it seems that the necessary infrastructure for museum education has not yet been fully established.

The prospective teachers stated that they were very pleased with the guidance service related to the Gendarmerie Museum and that this service provided information about the materials and permanent learning.